

PAKİSTAN-TÜRKİYE İŞ FORUMU sırasında Pakistan ve Türkiye arasında ticareti kolaylaştıracak olan Serbest Ticaret Anlaşmasının Haziran ayına kadar imzalanmasının beklendiği belirtilmiştir.

TÜRKİYE-PAKİSTAN TİCARİ İLİŞKİLERİ

Türkiye'nin Pakistan ile dış ticareti yıllara göre farklılık göstermektedir. Son yıllarda Pakistan ile ticarete sürekli Türkiye'nin aleyhine bir dış ticaret açığı söz konusudur. İki ülke arasında ticaret hacmi 2011 yılında yaklaşık 1,1 milyar dolar ile en yüksek rakama ulaşmış, 2012'de ise 831,5 milyon dolara gerilemiştir. 2000 yılına kadar zaman zaman lehimize seyreden ikili ticaret bu yıldan itibaren aleyhimize dönmüş ve 2012 yılında bu ülke ile olan ticaretimiz yaklaşık 279 milyon dolar açık vermiştir. 2013 yılında toplam ticaret hacmi 772.6 milyon doları (ihracat:285.9 milyon dolar, ithalat: 436.7 milyon dolar) bulmasına rağmen, Türkiye'nin aleyhine -150.8 milyon dolarlık bir durum söz konusudur. 2014 yılında ise Türkiye'nin Pakistan'a ihracatı 260 milyon dolar ,Türkiye'nin Pakistan'dan ithalatı 436 milyon dolar olarak göze çarpmaktadır. Ülkelerin durumlarına bakıldığında, Türkiye ile Pakistan arasındaki mevcut dış ticaret hacmi her iki ülkenin potansiyelini yansıtmaktan çok uzaktır.

YIL	İHRACAT	İTHALAT	HACİM	DENGE
2011	213.6	873.1	1.068,70	(-) 659.5
2012	276.4	555.1	831.5	(-) 278.6
2013	285.9	436.7	722.6	(-)150.8
2014	260	436	695	(-)176

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı (Milyon Dolar Cinsinden)

Türkiye'nin Pakistan'a ihraç ettiği ürünlerden en önemlileri şunlardır; telli telefon-telgraf için elektrikli cihazlar, araç parça ve aksesuarları, römorkörler ve itici gemiler, kauçuk dış lastikler. Türkiye'nin Pakistan'dan ithalatında başlıca ürünler ise; poliasetaller, reçineler, pamuklu mensucat, etil alkol ve pamuk ipliğidir.

TÜRK İŞ DÜNYASI İÇİN PAKİSTAN'DAKİ İŞ FIRSATLARI

Pakistan'da ekonomi, tarım ve tekstil sektörlerine dayanmaktadır. GSYİH'nın sektörel dağılımı %25,3 tarım, %21,6 sanayi, %53,61 hizmet sektörü şeklindedir. Tarım ve sınaî üretim, ülkeyi kuzey-güney olarak bölen İndus nehrinin etrafında bulunan verimli ovalarda yoğunlaşmıştır. Ülkenin finans ve ticaret merkezi Karaçi'dir. GSYİH'nın %59'u ise tarım ve hizmet sektörlerinde başı çeken Pencap Eyaleti'nde üretilmektedir.

Pakistan'ın ihracatında başlıca ürünler; pirinç, pamuk, deri ve tekstil, malzemeleri olup, ABD, Çin Halk Cumhuriyeti, Afganistan, İngiltere ve Almanya ihracat yaptığı başlıca ülkelerdir. Ağırlıklı olarak petrol ürünleri, makineler ve telekomünikasyon cihazları ithal eden Pakistan'ın ithalat gerçekleştirdiği öncelikli ülkeler arasında ise Çin Halk Cumhuriyeti, Birleşik Arap Emirlikleri ve Kuveyt yer almaktadır.

Ülke içindeki güvenlik sorunları nedeniyle yabancı yatırımları ülkeye çekmekte zorlanan Pakistan'da ekonominin karşı karşıya bulunduğu sıkıntılar arasında enerji darboğazı, enerji alanında yeni altyapı yatırımları yapılamaması, vergi tabanının genişletilememesi, enflasyon ve yaygın yoksulluk bulunmaktadır.

Pakistan ekonomisinin genel durumuna bakıldığında en önemli fırsat enerji ve altyapı alanında görülmektedir. Pakistan ekonomisinin en önemli problemlerinden biri ülkenin sosyal düzenini ve yatırım performansını olumsuz etkileyen enerji açığı ve enerji altyapısındaki eksikliklerdir. Ülkede henüz kurulu bir doğalgaz hattı bulunmamaktadır. (Ancak bu konuya yönelik İran ile belli projelerin mevcut olduğu bilinmektedir). Günde ortalama 4-5 saatlik elektrik kesintilerinin, barajlarda yaşanan aksaklıklar

dolayısıyla günde 18 saati bulabildiği belirtilmektedir. Pakistan'da bu alandaki devlet yatırımının mali sıkıntılar dolayısı ile istenen seviyede olmadığı bunun yanısıra geliştirilen özel sektör yatırım projelerinin finansmanına yönelik uluslararası banka ve devletlerin kalkınma fonları ve eximbanklar dahilinde kaynak aktarımının küresel krizin hakim olduğu bu dönemde mümkün olmadığı görülmektedir. Ancak son zamanlarda Pakistan'daki Svat Vadisi Operasyonları'nın başarılı sonuçlanmasıyla piyasaların Pakistan'a karşı daha olumlu bir bakış geliştirdiği gözlenmektedir.

Pakistan bürokrasisinin Türk işadamlarına bakış açısının çok olumlu olduğu bilinmekte ve önümüzdeki dönemde Pakistan'da enerji alanında üç farklı açılım olabileceği görülmektedir. Rüzgar enerjisi santrallerinin tek başına Pakistan'ın enerji üretimini karşılamaya yetmeyeceği, aynı zamanda hidroelektrik santrallerinin de kurulması gerektiği düşünülmektedir. Ancak daha da önemlisi, Pakistan'daki mevcut kömür rezervlerinin faaliyete geçirilmesi gerektiği önemle vurgulanmaktadır. Dünyanın en büyük 10 kömür rezervinden birine sahip olan Pakistan'da kömür rezervlerinin ekonomiye kazandırılması yönünde geliştirilecek projeler Türk firmalarına da açık durumdadır. Kamu-özel sektör işbirliği ile yapılacak yatırımların Pakistan'a tarihi bir katkı sağlayacağı ifade edilmektedir.

Enerji ve altyapı alanlarının dışında İletişim/telekomünikasyon, altyapı (limanlar, havalimanları, demiryolları vb.), katma değerli tekstil ve ihracat bazlı sanayi alanları, ahşap demonte mobilya, tarımsal uygulamalar, araç yedek parçaları, tekstil makinaları gibi sanayi alanları Türk iş dünyası için Pakistan'daki fırsatlar olarak değerlendirilmektedir.